

MVCRX07MY3M7
prvotní identifikátor

odbor všeobecné správy

náměstí Hrdinů 1634/3
140 21 Praha 4

Č. j. MV- 7078-11/VS-2023

Praha 7. prosince 2023

Počet stran: 4

Přílohy: 1

Rozeslat dle rozdělovníku

INFORMACE č. 11/2023

Postup při kompetenčním sporu

- zrušení informace č. 20/2017, č. j. MV-74782-1/VS-2017, ze dne 20. června 2017

Informací č. 20/2017 Ministerstvo vnitra informovalo o dohodě mezi zástupci odboru všeobecné správy Ministerstva vnitra a představiteli Nejvyššího soudu a Nejvyššího správního soudu ve věci rozsudků vydaných ve věci osvojení zletilého a ve věci změny příjmení nezletilého dítěte.

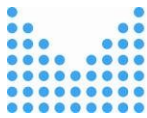
Rozsudky týkající se agendy matrik, jména a příjmení, ve kterých soud, podle názoru matričního úřadu, rozhodoval v rozporu s platnou právní úpravou, nebo rozhodoval ve věci jako orgán k tomu nepříslušný (soud rozhodoval o změně příjmení nezletilého dítěte, když tato působnost je svěřena matričním úřadům¹), měly být zasílány prostřednictvím odboru všeobecné správy Ministerstva vnitra na vědomí Nejvyššímu soudu a Nejvyššímu správnímu soudu k využití a případnému přijetí opatření v rámci sjednocovací rozhodovací činnosti soudů.

Dále bylo dohodnuto, že bude-li matričnímu úřadu předloženo k provedení zápisu/dodatečného záznamu pravomocné rozhodnutí soudu, kdy soud, podle názoru matričního úřadu, rozhodoval jako orgán k tomu nepříslušný, matriční úřad přeruší správní řízení ve věci provedení zápisu/dodatečného záznamu do matriční knihy² a podá návrh ke zvláštnímu senátu na zahájení řízení o kompetenčním sporu podle zákona č. 131/2002 Sb., o rozhodování některých kompetenčních sporů.

Podle dohodnutého postupu předložil např. Městský úřad Vimperk (dále jen „Matriční úřad Vimperk“) zvláštnímu senátu k projednání případ, ve kterém Okresní

¹ § 74 zákona č. 301/2000 Sb., o matrikách, jménu a příjmení a o změně některých souvisejících zákonů.

² § 64 odst. 1 písm. c) zákona č. 500/2004 Sb., správní řád.

soud v Teplicích rozhodl ve věci změny příjmení zletilé osvojenkyně v rozporu se zákonem. Zvláštní senát sice popsal nezákonný postup soudu, ale dospěl k závěru, že tuto věc nemůže projednat z důvodu, že ve věci současně nebylo zahájeno řízení před správním orgánem, a nebyly tudíž naplněny podmínky pozitivního kompetenčního sporu (viz usnesení ze dne 13. prosince 2018, č. j. Konf 17/2018-16).

Zvláštní senát ve svém usnesení citoval § 1 odst. 2 zákona č. 131/2002 Sb., o rozhodování některých kompetenčních sporů, ze kterého plyne, že kompetenčním sporem je buď spor, ve kterém si jedna strana osobuje pravomoc vydat rozhodnutí v totožné věci individuálně určených účastníků, o níž již druhá strana vydala pravomocné rozhodnutí (pozitivní kompetenční spor), anebo spor, ve kterém jeho strany popírají svou pravomoc vydat rozhodnutí v totožné věci individuálně určených účastníků (negativní kompetenční spor). Na základě toho zvláštní senát návrh Matričního úřadu Vimperk odmítl, neboť konstatoval, že správní řízení ve smyslu ustanovení § 72 a násl. zákona č. 301/2000 Sb., o matrikách, jménu a příjmení a o změně některých souvisejících zákonů (dále jen „zákon o matrikách“), nebylo zahájeno, neboť nebyla dosud podána žádost o změnu příjmení zletilé osvojenkyně.

Situace byla následně řešena i na poradě v Benešově a popsána v Zápisu 2019 – II. JMÉNO A PŘÍJMENÍ, bod 10 a 11, str. 32-34. Zde byl učiněn **závěr, že zašle-li rozsudek, jímž je nezákonně měněno jméno nebo příjmení, matričnímu úřadu přímo soud, který jej vydal, nelze zapsat změnu pouze na základě rozsudku** (bez aktivity dotčených osob), neboť nejenže je k řízení o změně jména a příjmení příslušný výlučně matriční úřad, ale jde o řízení vedené pouze na návrh a výlučně z moci úřední matriční úřad tuto změnu provést nemůže. **Pokud osoba, již je rozsudkem měněno jméno nebo příjmení, nebo její zákonný zástupce, požádala (písemně nebo ústně do protokolu) o zápis změny na základě rozsudku soudu, je možné na tuto žádost nahlížet z materiálního hlediska jako na žádost o změnu jména nebo příjmení** (žadatel se totiž věcně domáhá právě změny jména nebo příjmení) – **v tomto případě by již byly splněny podmínky požadované zvláštním senátem pro zahájení řízení o pozitivním kompetenčním sporu.**

Postup matričních úřadů ve shora zmiňovaných případech byl tedy modifikován. Obdrží-li matriční úřad od soudu rozsudek, kterým je, podle názoru matričního úřadu, nezákonně měněno jméno nebo příjmení, matriční úřad zápis/dodatečný záznam do matriční knihy bez dalšího neprovede. Až poté, kdy je následně matričnímu úřadu podána oprávněnou osobou žádost o zápis změny jména nebo příjmení na základě rozsudku soudu, který podle názoru matričního úřadu postupoval nezákonně, **podá matriční úřad návrh ke zvláštnímu senátu na zahájení řízení o kompetenčním sporu. Nezbytnou podmínkou podání návrhu na zahájení řízení o kompetenčním sporu zvláštnímu senátu je tedy i současné podání žádosti o zahájení správního řízení v dané věci. Existence pozitivního kompetenčního sporu je totiž podmíněna tím, že matriční úřad má nejen zákonnou pravomoc ve věci rozhodnout, ale i skutečným podáním žádosti**

oprávněné osoby matričnímu úřadu, kterým bude zahájeno správní řízení ve věci zápisu změny jména nebo příjmení.

Byla-li žádost o zahájení správního řízení podána u matričního úřadu, který není místně příslušný, tento matriční úřad ji podle § 12 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, postoupí matričnímu úřadu místně příslušnému, který je již oprávněn iniciovat řízení o kompetenční žalobě.

Vzor návrhu na zahájení řízení o kompetenčním sporu podle zákona č. 131/2002 Sb., o rozhodování některých kompetenčních sporů, který byl přílohou informace č. 20/2017, lze využít i nadále a tvoří přílohu k této informaci.

Jakmile zvláštní senát kompetenční spor projedná, rozhodne usnesením o tom, kdo je příslušný vydat rozhodnutí ve věci uvedené v návrhu na zahájení řízení³. Na základě předloženého pravomocného usnesení zvláštního senátu bude matriční úřad pokračovat ve správním řízení ve věci provedení zápisu/dodatečného záznamu do matriční knihy. Kopii návrhu zvláštnímu senátu matriční úřad zašle na vědomí odboru všeobecné správy Ministerstva vnitra

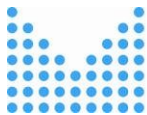
Ministerstvo vnitra v dané věci dále odkazuje například na usnesení zvláštního senátu ze dne 27. února 2020, č. j. Konf 23/2019-18, kterým zvláštní senát rozhodl o existenci pozitivního kompetenčního sporu, a to ve věci návrhu Magistrátu města Zlína (dále jen „Matriční úřad Zlín“), jenž předložil k projednání případ, ve kterém Okresní soud v Kroměříži rozhodl ve věci změny příjmení nezletilého v rozporu se zákonem.

Zvláštní senát ve svém usnesení konstatoval, že výrok rozsudku Okresního soudu v Kroměříži týkající se změny příjmení nezletilého je nicotný a příslušný vydat rozhodnutí ve věci návrhu na změnu příjmení nezletilého je správní orgán, tedy matriční úřad.

V odůvodnění popsal, že poté, co matriční úřad obdržel uvedené rozhodnutí od Okresního soudu v Kroměříži, považoval matriční úřad toto sdělení za akt, kterým bylo zahájeno správní řízení dle § 49 zákona o matrikách. A vzhledem k tomu, že o změně jména má být rozhodováno ve správním řízení před matričním úřadem, tak Matriční úřad Zlín usnesením řízení přerušil do doby rozhodnutí zvláštního senátu o kompetenčním sporu. Ve svém usnesení zvláštní senát dále uvedl, že součástí spisového materiálu předloženého matričním úřadem je i podání matky nezletilého učiněné před matričním úřadem, kterým matka žádá o „zápis změny příjmení“ do matriční knihy a vystavení rodného listu právě v intencích změny povolené rozsudkem Okresního soudu v Kroměříži. Toto podání lze podle jeho obsahu⁴ považovat za návrh na zahájení správního řízení (žádost) ve smyslu ustanovení § 44 odst. 1 správního řádu, ve spojení s § 74 odst. 1 zákona o matrikách.

³ § 5 odst. 1 zákona č. 131/2002 Sb., o rozhodování některých kompetenčních sporů.

⁴ § 37 odst. 1 věta druhá zákona č. 500/2001 Sb.

Zvláštní senát se v popisovaném případě zcela ztotožnil s názorem matričního úřadu, že soud v rámci opatrovnického řízení není nadán pravomocí autoritativně rozhodovat o změně příjmení nezletilého. Ustanovení § 862 odst. 1 občanského zákoníku se týká případů, kdy *nedošlo ke shodě rodičů dítěte na jeho příjmení*. Ingerence soudu se v těchto případech omezí pouze na případné nahrazení souhlasu jednoho z rodičů s návrhem na změnu příjmení dítěte⁵, který podávají oba rodiče matričnímu úřadu; ten o něm rozhoduje ve správním řízení⁶.

Zvláštní senát učinil závěr, že rozhodování o návrhu na povolení změny příjmení je zákonem výslovně svěřeno správním (matričním) orgánům. Pokud si soud v občanském soudním řízení tuto pravomoc aтраhoval, vykročil mimo svou zákonem vymezenou pravomoc.

Touto informací se ruší informace odboru všeobecné správy Ministerstva vnitra č. 20/2017.

Žádáme, aby s obsahem shora uvedeného byly seznámeny všechny matriční úřady v působnosti krajských úřadů, obecních úřadů obcí s rozšířenou působností a magistrátů měst Brna, Ostravy, Plzně a Magistrátu hl. m. Prahy.

JUDr. Petr Voříšek, Ph.D.
ředitel

Rozdělovník:

- všem krajským úřadům
- všem odborům vnitřních věcí magistrátů měst Brna, Ostravy a Plzně
- odboru živnostenskému a občanskosprávnímu Magistrátu hl. m. Prahy

⁵ § 877 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník.

⁶ § 72 odst. 1, § 74 odst. 1 zákona č. 301/2000 Sb.